

66

EGLUTĚ

LKA
apw

GEGUŽĚ * 2003 * MAY

VOL 54/NR. 5

EGLUTĖ

GEGUŽĖ / MAY / 2003

VOL 54 / NR. 5

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Tau mamytė....1
Senele, tau dėkoju....2

Pasakų senelės pasakos
Lopšinė....10
Stebuklinga dainelė....11
Pasaka apie pelytę....17

Vaikų kūryba....19

Juokų maišelis....32

Galvosūkliai...33

Mūsų dangiškoji motina Marija....3
Sveika Marija....4
Šventosios dvasios nusileidimas - Sekminės....5

Senolio padavimai,
legendos, istorijos
Sekminių papročiai....7
Perkūno dienos....9

Ar žinai?
Už orą lengvesni....26
Gelmių pabaisos....27
Visko po truputį....30

Pirmame viršelyje

Ramunės Barluškaitės piešinys. Šv. Kazimiero lit. m-kla Cleveland, 6 kl.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

TAU, MAMYTE

JONAS LAPAŠINSKAS

Tau, mamyte,
Ryto saulė
Uždega šviesas anksti.
Vos prašvitus,
Laša saujon
Saulės spinduliai karšti.

Tau, mamyte,
Pievų gėlę
Vėjas glosto sparneliu.
Čiulba rytą
Vyturėliai
Virš miškų, laukų žalių...

Tau, mamyte,
Skamba gojai,
Mirga pievų žaluma.
Tau kas rytą
Aš dainuoju:
- Būk laiminga, būk linksma.

SENELE, TAU DĖKOJU

ANZELMAS MATUTIS

Žila senele,
Tau dėkoju
Už pasakų takus žavius,
Už raitelius,
Kurie kapojo
Prie kryžkelės devyngalvius.

Už milžinus,
Kad jie palaukėj
Kepurėm pylė kalveles,
Už nykštukus,
Kad šaukšte plaukė
Per jūras ir marias galias.

Už kamarėlę –
Slaptą slaptą
Su uogiene ir medučiu.
Ir už riestainį,
Kiškio keptą
Po ąžuolu šimtamečiu.

Numegzk man
Margą pirštinėlę,
Apklėsk gėlėta skarele...
Dar šimtą metų,
Sengalvėle,
Žydėki mums obelėle.

MŪSŲ DANGIŠKOJI MOTINA MARIJA

*Sveika, šventoji Motina,
pagimdžiusi Karalių, valdantį per
amžius dangų ir žemę.*

Sedulijus

Mylimiausias asmuo žemėje
yra motina. Pagarba ir meilė
motinai yra tokia sena, kaip
žmonija. Jai pagerbti skiriame
gražiausio pavasario mėnesio –
gegužės sekmadienį.

Gegužės mėnuo skiriamas ir
dangiškajai Motinai Marijai. Tai Didžioji Motina, Jėzaus Kristaus –
Karaliaus Motina. Mes visi tapome jos vaikais, kai Jėzus, mirdamas
ant kryžiaus, pavedė jai savo mylimiausią mokinį Joną (pagal Jn 19,
25-27). Nuo tada iki amžių pabaigos Jėzaus Motina Marija yra ir mūsų
Motina, ir Didžioji Užtarėja.

Lietuviai taip pamilo dangiškąją Motiną, kad net tėvynę pavadino
“Marijos žeme”.

Niekad nepalikime vienos savo žemiškosios motinos ir visada
mylėkime dangiškąją Motiną Mariją.

*Tavo šventę Marija palaimins –
Juk ji motinų Motina mūs.
Vadini mus dabar savo laime,
Pamiršti iškentėtus skausmus.*

*Atsilyginti šiandien mes žadam
Atpirkėjui ir tau klusnumu,
Į Marijos rankas maldą dedam,
Kad globotų Tave ir namus.*

Sveika Marija

Viename kaime gyveno neturtingas kalvis. Jis staiga mirė, palikdamas žmoną ir penkis mažamečius vaikus. Vargšė našlė, kiek galėdama, stengėsi aprūpinti savo vaikelius, bet badas vis dažniau žvelgė į akis.

Kartą išalkę vaikai sustojo aplink savo mamytę ir, išmeigę į ją savo akutes, gaudžiai maldavo:

- Mamyte, noriu valgyti!

Tarsi peilis pervėrė motinos širdį. Ašaromis pasruvo jos akys. Glausdama prie savęs vaikučius, ji vos pratarė:

- Vaikeliai, aš nebeturiu duonos...

Kiek patylėjusi pridūrė:

- Aš negaliu jums padėti. Bet jūs turite danguje kitą Mamytę, be galo gerą Motinėle Mariją. Pasimelskime, vaikučiai, paprašykime, kad ji mums duotų duonytės.

Tuoju visi suklaupė, ir mažučiai, sudėję rankutes, pakėlę akis į dangų, motinai padedant, ėmė kalbėti "Sveika Marija".

Tyliai prasivėrė durys ir įėjo turtingas kaimynas. Jis ką tik buvo pas kleboną, ir šis paprašė jį sušelpiti našlės šeimą. Baigus maldą, kaimynas pasisiūlė jiems padėti.

Kiek buvo džiaugsmo vargšams vaikučiams, kad geroji Motinėle Marija juos išklause! Nustebo ir motina, ir kaimynas dėl tokio, kaip jiems atrodė, stebuklingo sutapimo. Apie tai netrukus sužinojo visas kaimas. Kiti kaimynai taip pat ėmė šelpti našlaičius. Kol vaikai praaugo, jiems nebeteko badauti.

ŠVENTOSIOS DVASIOS NUSILEIDIMAS - SEKMINĖS

*Nuo Velykų
iki Sekminių yra
penkiasdešimt
dienų. Tai
džiaugsmingiausios
liturginių metų dienos.*

Ramų rytą švč. Marija ir apaštalai susirinko paskutinės vakarienės name. Užsklendę duris ir suėję į menę, apaštalai rūpestingai uždarė visas langines ir sietyne uždegė tik vieną žvakelę.

Paskutinės vakarienės menėje visa buvo jau pertvarkyta. Švč. Motina atsisėda ton pačion vieton, kurioje paskutinės vakarienės metu sėdėjo Jėzus, o apaštalai susiburia aplink.

Tylu. Visi susikaupe mąsto ar tyliai meldžiasi.

Staiga iš dangaus pasigirsta artėjantis ūžesys, lyg artėjantis vėjas, skambantis nežemiškų vargonų gaudimu. Išsigandę apaštalai susigūžia.

Tik vienintelė švč.
Motina ir apaštalas
Jonas šypsosi. Jie
suklumpa ant kelių.
Sekdami juos,
suklumpa ir
apaštalai. Nuostabių
sąskambių užesiui
pripildžius visą
namą, virš jų galvų
pasirodo žėrintis,
spinduliuojantis

ugnis gaublys. Melodingai skambėdamas jis skyla į trylika labai ryškių
liepsnų. Dvylika liepsnelių bučiuoja apaštalų galvas, o tryliktoji,
pabučiavus Marijos kaktą, tampa virš jos galvos daugialiepsne karūna.

Žėravusi ugnis greit dingsta. Paskutinės vakarienės kambary
lieka tik nuostabus kvapas.

Išgirdę nepaprastą užesį, nuostabos pagauti, prie namo subėgo
daug žmonių.

Apaštalai, pajutę savyje Dievo dvasią ir begalinį norą skelbti
žmonėms Gerąją Naujieną, išėję iš namo, prabilo į susirinkusius jų
kalbamomis kalbomis:

*„...mes visi girdime juos skelbiant įstabius Dievo darbus mūsų
kalbomis.“*

Apd 2, 11

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai senai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

Sekminių papročiai

Pagaliau saulė pažadino žemę ir netinginiaudama šildo. Smagu ir gera. Kiekviena diena kaip šventė, pilna saulės, geros nuotaikos ir darbelių. Tarp tų pavasarinių dienų yra viena labai linksma.

Atskaičiuokite septynias savaites nuo Velykų ir žinosite kada švęsti Sekmines. Tai pavasario sėjos pabaigos ir vasaros darbų

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS ir PRIEŽODŽIAI

*Su gera galva visur
gausi vietą.*

*Nei vienas į savo
ranką nekanda.*

*Šnypščia lyg žaltys,
pieno negavęs.*

*Pikta kaip rudeni
musė.*

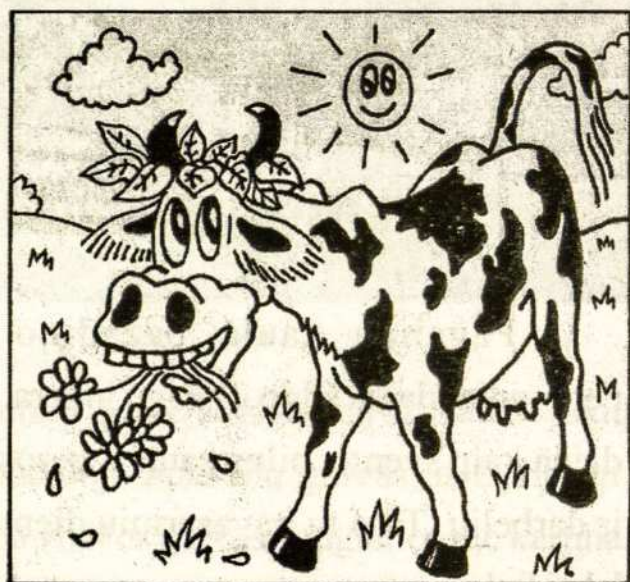
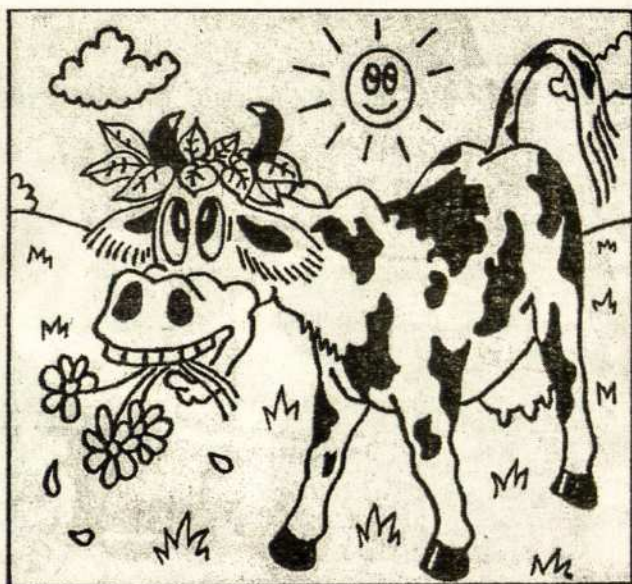
*Kas tėvų neklauso,
valgo duoną sausą.*

Per Sekmines piemenėliai
pargindavo bandą išpuošę karvių
galvas beržų šakų vainikais
apkaišytais gėlėmis.

**Surask 12 skirtumų tarp šių
Sekminių karvyčių.**

pradžios šventė, taip pat ir
piemenukų diena. Piemenys
eidavo per kaimą ir rinkdavo
duoklę sūriais, kiaušiniais ir
lašiniais, o po to puotaudavo,
kol apsivalgydavo. Jei kuris
šeimininkas pagailėdavo
dovanų, tai piemenėliai ant jo
karvės ragų pririšdavo kelmą ir
taip visi sužinodavo, kad ši
margoji – didžiausio kaimo
šykštuolio. Piemenukai tą dieną
per ganomą bandą mesdavo
kiaušinį. Jie tikėjo, kad šiam
sudužus gyvulėliai ligi rudens
bus sveiki ir stiprūs. Bet jei liks
sveikas, tai jau blogai.
Pargindavo bandą namo, išpuošę
karvyčių galvas šakelių ar gėlių
vainikais.

Perkūno namai
Kaune

PERKŪNO DIENOS

Ar žinote kuo ypatingi pavasarį ketvirtadieniai? Tai Perkūno dienos. Senovėje žmonės labai laukdavo pirmosios perkūnijos, nes žinojo, kad po jos pasipils lietutis, sužaliuos žolė. Tuomet, kai išgirdavo dundant Perkūno ratus, sakydavo: „Perkūnas žemę atrakina.“ Skubėdavo verstis kūliais per galvą ten, kur stovi, nes žinojo, kad tuomet turės daug laimės.

Perkūną įsivaizduodavo įvairiai. Vieni sakydavo, kad tai senis su varine lazda laikantis rankoje kirvį. Kas nusikalsta, į tą kirviu paleidžia. Kiti, kad sėdi senis su balta barzda ir turi lanką su strėlėmis. Dar kiti pasakodavo, kad Perkūnas važiuoja per akmenų kalnus raudonuose ratuose, pakinkytuose dviem arkliais, taip smarkiai, kad net ugnį skelia. Velnias bėgdavo kaip akis išdegęs, nes žinojo, kad susitikęs Perkūną būtinai uodegon gaus.

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

Matai, kad pasakose būna daug
visokių gražių senoviškų ir nevisai
suprantamų žodžių. Bet
nenusimink - Senelė tau paaiškins.

Lopšinė

A. Matutis

Raudonuoja debesėliai
Už rasoto miško,
Sidabriniai žiburėliai
Languose sutvisko.

Skęsta, leidžiasi saulytė
Į pušyną tankų.
Mik, sūneli, mažyti,
Ant mamytės rankų.

Ant pievelių baltas rūkas
Tyliai nusileido.
Raudonskruostis spinduliukas
Žaidžia tau ant veido.

Raudonskruostis

- raudonais
veidukais. Turbūt
saulutėje įdegęs.

Puota

- labai linksmas
balius su daugybe
svečių.

Snudžia

- kada jau guli
lovoje ir tuoj
užmigs.

Liepsna

- ugnis.

Abejodami

- netikėdami ką
kiti sako.

STEBUKLINGA DAINELĖ

JONAS Mackevičius - Nord

Tai atsitiko
taip seniai, jog
negalima nė
atsiminti.

Vienoje
valstybėje gyveno
valdovas, kuris
plačią savo šalį valdė
labai laimingai. Pats jis buvo
vienišas žmogus: neturėjo nei
žmonos, nei vaikų, nei giminių. Net
motinos nebeatsiminė, nes ji buvo
mirusi tuoj jam gimus.

Karalius visada atrodydavo
liūdnas. Nors jis nuoširdžiai
rūpindavosi savo valdiniais, tačiau tautai

retai tepasirodydavo.

Ir, įsivaizduokite sau, niekada nė vienas valdovas nebuvo taip
karštai mylimas, kaip šitas!

Net ministrai ir daugybė dvariškių buvo jam atsidavę visa siela,
o tas labai retai tepasitaikydavo... Visi vertino jo gerumą, teisingumą
ir protą. Ne kartą daugelis klausdavo patys save: kodėl mūsų valdovas
toks liūdnas, kodėl jis nerengia iškilmingų puotų, nesilinksmina su
kilmingais svečiais, nesidžiaugia gyvenimu? Juk jis toks jaunas,
išmintingas ir gražus! Ir visiems tatau atrodė neatspėjama mįslė.

Tik vienas senas dvariškis suprato, dėl ko taip yra. Jis sakydavo:
- Taip yra dėl to, kad mūsų valdovas nuo pat lopšio augo be

motinos glamonėjimų. Jo širdis snaudžia iki šiol, negirdėdama ir nematydama gyvenimo, nes tik motinos ranka tegali uždegti meilės liepsną kūdikio širdyje. Pamatysime, valdovas dar pralinksms, tegul tik kas nors sujaudina jo sielą!

O žmonės klausydavo ir abejodami linguodavo galvas. Staiga ištiko didelė nelaimė: mylimas valdovas susirgo keista liga.

Jis jokių būdu negalėjo užmigti!

Sukvietė iš visos šalies mokytus gydytojus, žynius, išminčius ir garsius astrologus (žvaigždininkus), kurie iš žvaigždžių atspėdavo žmogaus likimą. Jie visi susirinko aplink valdovo lovą, tarėsi, ginčijosi, mėgino visokius vaistus, bet niekas negelbėjo...

Valdovą tebekankino nemiga!

O kadangi žmogui miegas būtinai reikalingas, vargšas valdovas kaskart labiau ir labiau silpo. Mirties šmėkla pasivaideno ties valdovo pilimi! Visa šalis baisiai nuliūdo, kiekvienas nuoširdžiai gailėjosi nelaimingojo valdovo ir drebėjo dėl jo gyvybės.

Mat, naujas valdovas visada rasis, tik ar jis bus toks geras - kas gali žinoti?

Žmonės nešė į pilį daugybę visokių vaistų ir patarimų, bet niekas nepadėjo. Valdovas gulėjo puikioje savo lovoje, plačiai pravėręs akis, veltui

Skaitant pasaką apie liūdną karalių pats laikas vaikams išmokti liūdnojo karaliaus skaičiuotę:

*Lyja, lyja lietus
Pas karalių pietūs
Karalienė verkia
Karaliukai knarkia.*

kviesdamasis išganingąjį miegą. Jis taip nusilpo, jog beveik nebegalėjo pajudėti.

Daug dvariškių, pasislėpę kampuose, gailiai verkė, nes tarė, kad jau jokie vaistai nebegalės jo išgelbėti.

Minios valdinių ėjo prie pilies vartų, teiraudamosi apie valdovo sveikatą.

Bet štai prie pilies priėjo apdulkėjęs senis su keleivio lazda rankoje: jis buvo visame krašte žinomas atsiskyrėlis, vienas gyvenęs oloje, išgarsėjęs savo išmintimi. Betriūšiant ir besirūpinant, jis buvo visai užmirštas. Dabar, sužinojęs valdovą sergant, jis pats atėjo.

Visą naktį senis išsėdėjo prie valdovo lovos, stebėdamas ligonį, o rytą pareiškė dvariškiams:

- Jokie vaistai nepadės. Yra tik viena priemonė. Valdovas turi išgirsti tokią nepaprastą dainą, kuri pasiektų sielos gelmes ir už kurią geresnės negali būti pasaulyje...

Tuoju buvo nuspręsta vežti valdovą per visą šalį iš vieno galo į kitą – gal jis išgirs kur nors tokią dainą.

Atvedė valdovo mylimą dramblių, ant plačios jo nugaros įrengė patogų guolį ir atsargiai paguldė ligonį. Gausių palydovų apsupta, procesija iš lėto ėmė eiti per miestus, laukus ir kaimus, ieškodama išganingo vaisto.

Ai, kiek dainininkų, vyrų ir moterų, stengėsi pagydyti valdovą!

Taip atrodė tikras senovės karalius

Kiek gražių dainų buvo padainuota, kokių nuostabių balsų kartais pasitaikydavo išgirsti!

Tačiau valdovas tylėdamas klausėsi ir vis tebegulėjo pramerktomis akimis, kankindamasis be miego ir laukdamas tos dainos, apie kurią buvo kalbėjęs senis.

Jau beveik visa šalis išilgai ir skersai buvo pereita, ir valdovas silpnu

balsu liepė grįžti namo.

Jis norėjo numirti gimtojoje pilyje...

Vieną karštą popietę valdovo palyda slinko pro mažą kaimelį. Ir staiga iš kažkur, iš už medžių, pasklido daina. Ją dainavo paprastų paprasčiausias moters balsas, ir pati dainelė buvo visai paprastutė. Tačiau joje buvo tokio keisto žavingumo, jog visi savaime sustojo.

Sergantis valdovas pakraipė galvą ir ėmė klausytis. Paskui jis ėmė džiaugsmingai šypsotis, išvargęs jo veidas pragiedrėjo, valdovas lengvai atsiduso, užmerkė akis ir... užmigo!

Visi dvariškiai ėmė kalbėtis pašnibždom, atsargiai, pridėdami pirštą prie lūpų. Pats vyriausiasis ministras išbėgo į priekį ir maldaujamai pakėlė ranką:

- Cit... valdovas miega!

Į visas puses buvo išsiuntinėti skelbėjai, kurie visur skleidė džiugią žinią:

- Valdovas užmigo!

Ir visoje šalyje žmonės vaikščiojo pirštų galais, vieni kitiems primindami:

- Cit... valdovas miega!

Lyg valdovas tolimame užkampio kaimelyje galėtų išgirsti jų balsą... Tačiau jie taip mylėjo savo valdovą!

Tuo tarpu daina, skambėjusi tarp medžių, nutilo. Tik tada tesusigriebta ir imta ieškoti tos, kuri dainavo.

Deja, tai buvo labai sunku sužinoti. Mažo kaimelio gyventojai taip nusigando, kilmingiems svečiams staiga atvykus, jog bijojo prisipažinti...

Tačiau čia padėjo maža mergytė. Ji priėjo prie vyriausiojo ministro ir bailiai patempė už puikaus jo apsiausto skverno:

- Dėde, aš žinau, kas dainavo dainą.

- Sakyk greičiau, mažyte, nebijok!

- Tai mano mama dainavo prie broliuko lopšio.

Lygiai parą miegojo valdovas. Pabudęs jis panoro išvysti žmogų, išgelbėjusį jį nuo mirties. Jam atvedė jauną moterį.

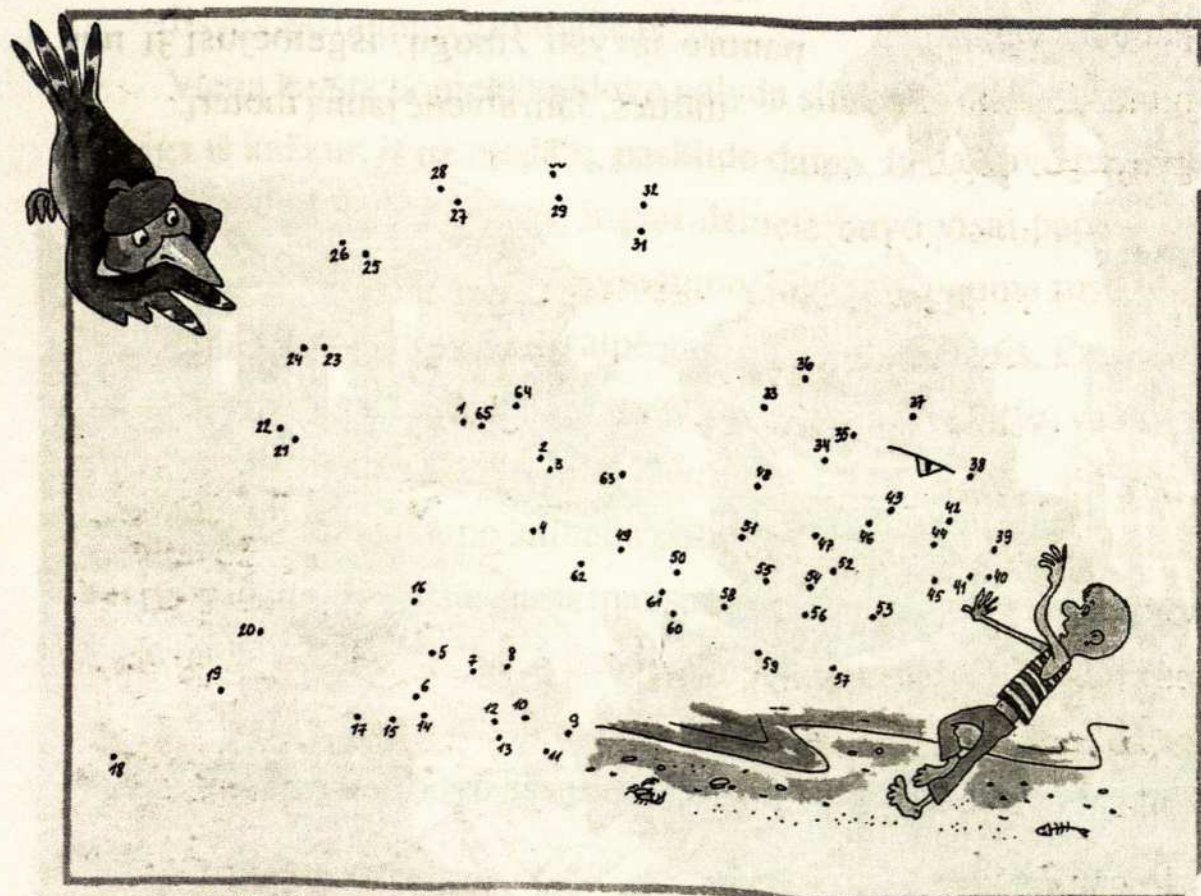
- Kas tu esi ir apie ką vakar dainavai tarp medžių?

- Ai, didysis valdove, aš esu neturtinga kaimietė ir dainavau lopšinę mažam savo sūneliui, kad jis greičiau užmigtu...

Tad sukviatė valdovas visus savo ministrus ir dvariškius, paėmė moterį už rankos ir tarė:

- Štai ši neturtinga moteris ne tik mane išgydė, bet ir pažadino mano sielą gyventi. Kokia tad galia buvo jos dainelėje, padariusioje tokį stebuklą? Tai buvo motinos meilės galia! Stipresnio už ją nieko nėra pasaulyje. Nuo šiol ši diena tebūnie vadinama "Motinos diena", ir kasmet visa mūsų šalis ją iškilmingai švęs. Vieną kartą per metus mes teiksim motinoms priklausančią garbę! Šitos moters dainelė pripildė mano širdį švelnaus atsiminimo motinos, kuri kadaise taip pat ir mane glamonėjo švelnia savo ranka...

Ir nuo to laiko visame pasauly įsigalėjo gražus paprotys kasmet, gegužės mėnesį, minėti motinos dieną.

Sujunk taškelius

Pasaka apie pelytę

Visi pažįsta tą pelytę, kuri virė savo vaikučiams košytę. Taigi virė virė pelytė košytę, išvirė, davė tam, tam, tam, bet vienam peliukui ėmė ir pritrūko. Peliukas pradėjo verkti. Mamytė išbėgo vandenuko. Bėga pelytė ir sutinka voveraitę. Toji klausia:

- Kur taip bėgi?

- Vandenuko. Vienam peliukui košytės neužteko. Verkia. Negaliu ilgiau kalbėti. Skubu, - atsakė pelytė ir greitai greitai nubėgo.

“Reikia pagelbėti pelytei”, - pamanė voveraitė ir nuskubėjo į parduotuvę. Pripirko ledų, sausainių ir nunešė peliukams. Alkanas peliukas valgė valgė ir, žinoma, persivalgė. Susirgo. Grįžo pelytė su pilnu kibirėliu vandens. Mato – peliukas serga. Išbėgo pelytė kviesti gydytojo. Bėga, skuba. Sutiko šarką. Toji klausia:

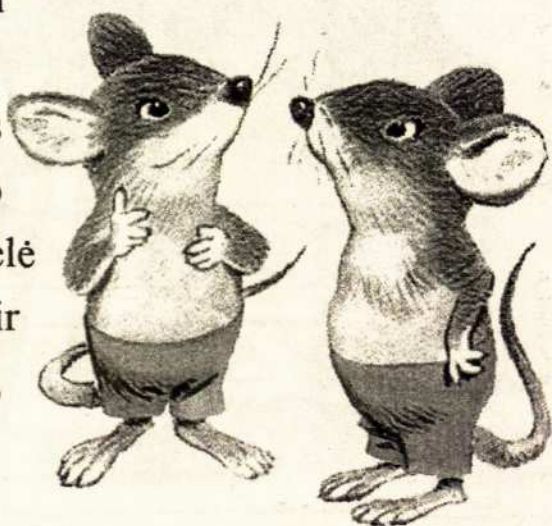
- Kur bėgi, pelyte?

- Gydytojo. Mano vaikelis susirgo.

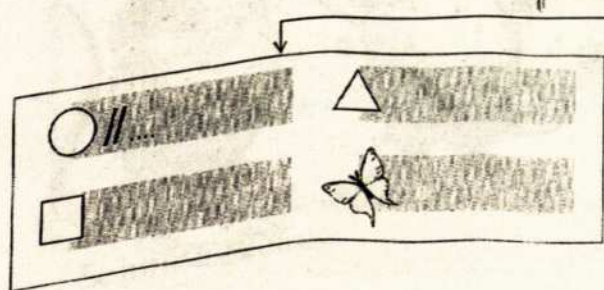
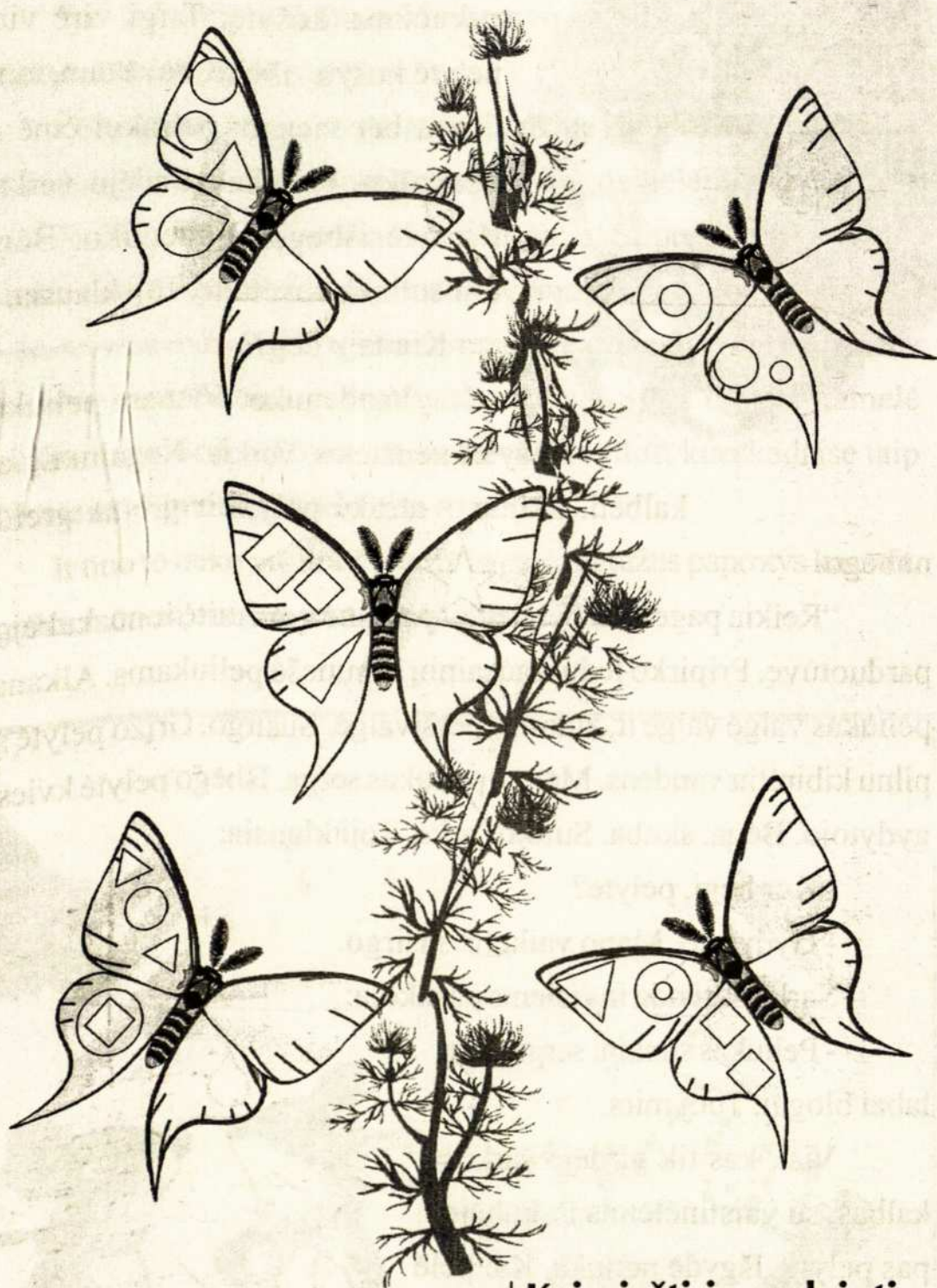
Šarka skrenda ir visiems pasakoja:

- Peliukas sunkiai serga. Jam labai blogai. Tuoju mirs.

Visi, kas tik girdėjo šarkos kalbas, su vaistinėlėmis išskubėjo pas pelytę. Išgydė peliuką. Kai pelė grįžo, rado namus pilnus svečių ir linksmus visus savo vaikelius. O, tai gera pabaiga.

**Nupiešk drugeliams trūkstamas sparnelių puses,
po to viską nuspalvink.**

**Kai piešti ir spalvinti
pavargsi, suskaičiuok
viską kas parodyta
lentelėje.**

A black and white line drawing of a young girl with a large bow in her hair, wearing a dress with a ruffled collar and long sleeves. She is looking upwards with her right arm raised. The signature 'EGL' is visible in the bottom right corner.

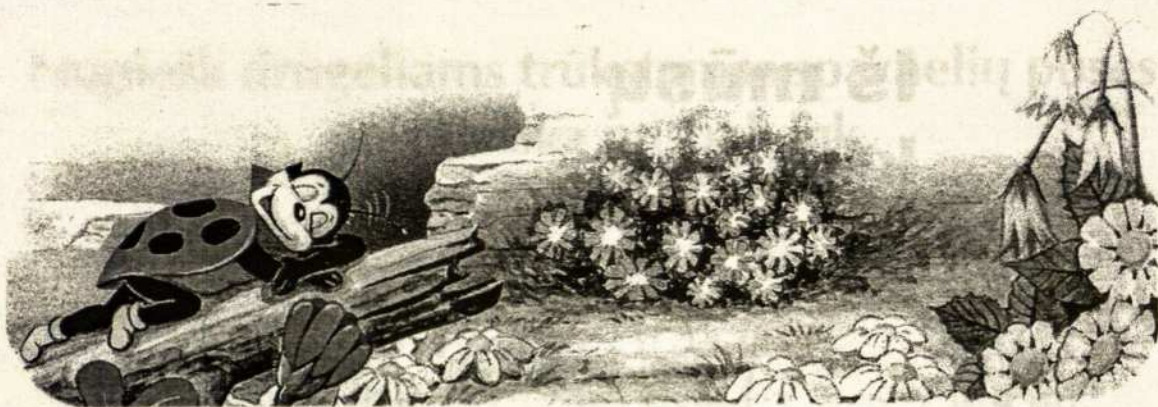
Janina Degutytė

Tik tu žinai,
iš kur žolė ateina
žydrą pavasarį.

Tik tu žinai,
kaip nušvinta
rugio žiedas.

Tik tu žinai,
ką šneka akmuo
paukščiui ir žvėriui.
Ir ką kregždė rašo
saulėjančiam danguje –
tu viską žinai.
Tu dar žinai,
ką pasakė man aukštas
beržas –
vakar iš ryto.

PAVASARIS

Visi metų laikai yra įdomūs ir laukiami. Vasara atneša šiltą saulę, žiema – purų sniegą, ruduo margaspalvius lapus, o pavasaris ne tik ilgėjančias dienas, bet ir džiugią nuotaiką.

Juk pirmi saulės spinduliai sušildo ir praskaidrina nuotaiką kiekvienam. Vaikai skuba į parkus, žaidimų aikšteles. Suaugę su malonumu pradeda tvarkytis lauke. Aplinkui pilna besišypsančių veidų. Argi nenuostabu, kad žmonės apjungia bendras džiaugsmas – džiaugsmas atėjusiu pavasariu.

Patricija Kirvaitytė

Maironio lit. mokykla, Lemont, 6 sk.

STEBUKLINGA SĖKLA

Buvo ankstyvas pavasaris. Pavarčių kaime gyveno berniukas Tomas. Mokykloje jis gavo pakvietimą dalyvauti daržo konkurse. Tomas nežinojo nuo ko viską pradėti. Bet vis dėlto ryžosi eiti į turgų nusipirkti sėklų.

Įsimetė į krepšelį sumuštinį su dešra, ir nuėjo keliuku turgaus link.

Nusipirkęs sėklų ir sodinimo įrankių, keliavo vėl namo. Pusiaukelėje jis sustojo pailsėti. Jau Tomas

pasiruošę pusryčiauti, kai pamatė link jo artėjančią senele. Senele atrodė pavargusi ir išalkusi. Ji prisėdo šalia Tomo. Tomui pagailo senele, ir jis draugiškai perlaužė savo sumuštinį pusiau, pasiūlydamas senelei antrąją pusę. Ji buvo labai dėkinga.

Bevalgant Tomas papasakojo apie daržo konkursą. Taip jiems bešnekant, prabėgo gera valanda ir berniukui jau buvo metas eiti namo. Atsidėkodama už nuoširdumą, senelė padovanojo Tomui sėklą. Ir pasakė, kad ją pasodintų daržo viduryje. Tomas padėkojo ir linksmas nubėgo namo.

Parējies namo jis kibo ī darbā. Vakarējant jau atrode visi daržoviu sodinimo darbai baigti, tik staiga Tomas prisimine seneles dovanota sekla. Jis pasodino ja taip kaip buvo liepta. Per visa vasara Tomas prižiurejo darzoves. Jis ne tik stropiai laiste ir ravejo jas, bet ir kiskj beuodegi is darzo vaike.

Pagaliau atėjo konkurso metas. Daug daržovių apžiūrėjo teisėjai. Labiausiai jie nustebo atvykę į Tomo daržą. Tarp daržovių, viduryje, pūsojo didžiausias moliūgas. Jis buvo didesnis už berniuko namą! Teisėjai paskelbė Tomą konkurso laimėtoju.

Išsipildė berniuko svajonė
- gavo dovanų dviratį!

Tik nuoširdumas ir meilė
kitam žmogui gali atnešti laimę ir
sėkmę!

Lina Majorovaitė

Šv. Kazimiero lit. mokykla

Cleveland

Šias daržoves ir vaisius tikriausiai gerai žinai, bet pabandyk atskirti jų puseles.

JONAS IR KIŠKIS

Parašė Dainuojantis Slibinas

Jonui labai patiko dirbti darže. Vieną dieną pašto dėžėje, jis rado žinutę apie konkursą. Buvo aprašyta daržo konkursas, o premijos: pirma vieta - \$100, antra - \$50, ir trečia - \$25. Teisėjai išrinks laimėtojus pagal tvarkingumą, daržovių ir vaisių dydį ir kiekį. Jonas labai apsidžiaugė. Jis nubėgo į daržą ir pradėjo tuoj pat sodinti sėklas ir tvarkytis. Jis nepastebėjo, kad tvora buvo atidaryta. Baltas kiškis įlindo ir stebėjo ką jis darė.

Vasara praėjo ir Jono daržovės ir vaisiai augo labai gražiai. Įrankiai išdėstyti, švarūs ir blizgantys.

Kopūstų galvos didelės kaip krepšinio kamuoliai, uogų buvo tiek daug, kad šakos visai nulinko, pomidorai tokie raudoni, kaip gražiausios rožės. O kukurūzai išaugo aukšti ir tiesūs kaip tvirti kareiviai.

“Čia buvo labai smagus konkursas,” Jonas sau sakė, “Aš turbūt pirmą vietą laimėsiu!” Tą dieną, kai teisėjai turėjo ateiti, Jonas prie tvoros stovėjo, nekantriai laukdamas.

Staiga, jis išgirdo keistą garsą. Jis pasižiūrėjo į daržą ir ten,

Sėdi kiškis po kopūstu,
Nori vilku būti.
Bėgtų ūsus apsikirpt,
Padažyt truputį.
Tik baisi mintis kankina,
Lapei nepakliūti.

buvo turbūt šimtas
kiškių! Visi kiškiai
pradėjo juoktis.

Vienas iš jų atšokavo
ir juokdamasis iki ašarų,
Jonui išaiškino, "Aš tą žinutę
parašiau! Nebuvo tikro konkurso. Mes tik
norėjom, kad kažkas mums užaugintų gražų daržą!"

Jonas iš pradžių nesuprato. Kai jis pagaliau susigaudė
kas darosi ir išvijo kiškus, buvo per vėlu! Įrankiai buvo išversti ir
purvini, purvo buvo visur. Kopūstai buvo apdraskyti, morkos
apkramtytos, arbūzai praskilę, visos uogos ant žemės nubarstytos ir
sumindžiotos. Pomidorai buvo suspausti ir kukurūzai nulaužti. Nieko
nebeliko, viskas sugadinta.

Jonas giliai atsiduso, nušluostė ašarėlę, ir išėjo pro vartus
prekiauti turguje.

Liana Bandžiulytė

Šv. Kazimiero lit. mokykla, 4 sk., Los Angeles

MANO MĖGSTAMIAUSIAS GYVŪNELIS

Susipažinkite, mano žiurkėno
vardas yra Dryžiukas. Jis telpa mano
delniuke. Nors jis būna sotus, bet
dažniausiai kandžiojasi. Mes jį labai
mylime. Su tėveliu mes statysim antrą
aukštą narvelyje.

Vieną sykį atėjo mano draugas. Mes
kartu pastatėm medinę pilį žiurkėnui.

Toje pilyje Dryžiukas nenorėjo gyventi. Jam labiau patiko gyventi narvelyje, kuriame jis pats susinešė gūžtą.

Kostas Urnėžius

Neakivaizdinis lietuvių kalbos skyrius, Houghton, MI

Nepaprastas arbūzas

Viename kaime įvyko daržininkų konkursas. Darius daržininkas buvo darbštus ir stiprus. Jis visą vasarą prižiūrėjo savo daržą. Jis užaugino didelį arbūzą. Tas arbūzas buvo didesnis už karvę.

Kai atėjo laikas važiuoti į konkursą, Darius įdėjo arbūzą į vežimą. Tada jis pamatė, kad arbūze gyvena visa pelyčių šeima. Dariui pasidarė liūdna, nes jis nenorėjo sugadinti pelyčių namų. Pelytės pamatė, kad Darius buvo nuliūdęs. Pelytės jam sakė: “Dariau nebūk nelaimingas. Paimk mūsų arbūzo namus ir važiuok į konkursą.”

Darius pradžiugo ir pelytėmis ir arbūzu. Kai jis jie pamatė, kad buvo daug tikrai manė, kad jis nieko

keliavo į konkursą su atsirado konkurso salėje, didesnių arbūzų. Darius nelaimės. Konkursą

teisėjai atėjo prie Dariaus arbūzo. Jie pamatė, koks buvo nuostabiai gražus tas arbūzas. Pelytės buvo pastačiusios gražius namus arbūze. Ten buvo maži langeliai ir durys. Pelytės namai turėjo gražią virtuvę, salioną, miegamuosius ir verandą.

Darius laimėjo pirmą vietą konkurse. Darius ir pelytės grįžo namo ir visi kartu laimingai gyveno.

Kristijonas Vaitkus

Šv. Kazimiero lit. mokykla, 5 sk., Cleveland

LAIŠKAS MAIRONIUI

Gerb. Maironi,

Aš Aleksas, gyvenu toli nuo Lietuvos, Čikagos priemiestyje. Lankau "Maironio" lituanistinę mokyklą. Mokykloje skaičiau Jūsų eilėraščius. Jie mums labai tinka, nes jie moko mylėti Lietuvą. Dabar Lietuva yra laisva.

Ar Jums buvo sunku kai rusai valdė Lietuvą ir uždraudė lietuvišką raštą? Gerai, kad Jūs 1912 m. sulaukėte Lietuvos nepriklausomybės. Bet tas vėl dingo 1940 m., kai komunistai užėmė Lietuvą, o 1990 m. Lietuva vėl pasidarė laisva.

Žinau, kad Jūs globojote mano močiutės draugės mamytę. Jūs esate jos dėdė. Ar tas buvo sunku? Ir ji pasidarė rašytoja – Danutė Lipčiūtė – Augienė.

Su pagarba,

Aleksas Siliūnas

Maironio lit. mokykla, 6 sk., Lemont

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiksliai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

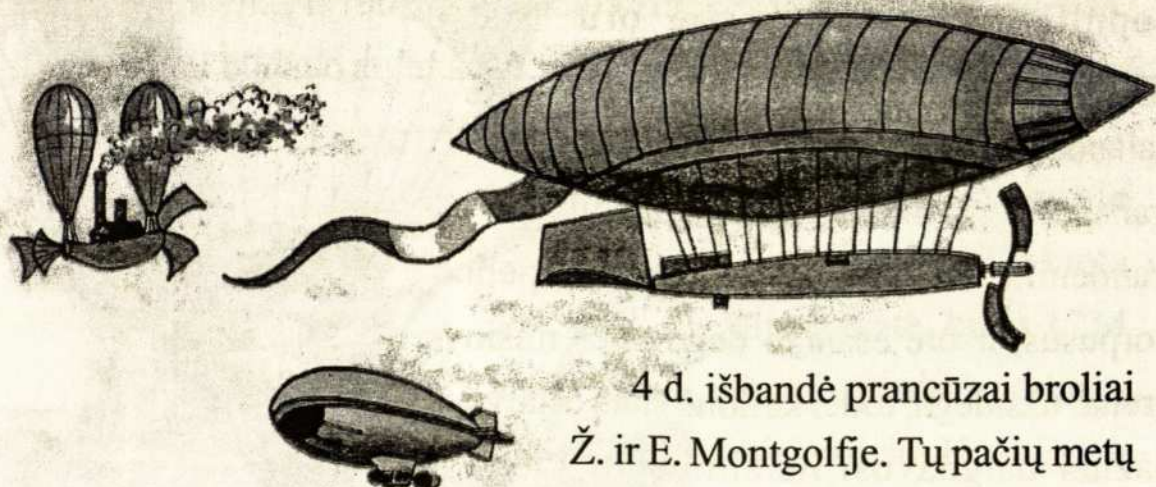
AR ŽINAI?

UŽ ORĄ LENGVESNI

“Tik plunksnuoti gali skraidyti”, - teigė Viduramžių mokslininkai ir su pikta pašaipa žiūrėjo į bandančius oran pakilti žmones. O tokių svajotojų buvo ir seniausiais laikais. Paprašykite, kad kas papasakotų legendą apie Ikarą, kuris sparnus nusilipdė iš vaško bei plunksnų ir padangėn pakilo kaip paukštis. Seni kinų metraščiai teigia, kad pirmiausia žmonės nuo žemės pakilo didžiuliais aitvarais. Rytų šalių gyventojai mokėjo į padebesius paleisti ir nedidelius popierinius balionus su juose degančiomis ugnelėmis.

Europoje pirmąjį šilto oro pripildytą popierinį balioną pagamino ir 1783 m. birželio

4 d. išbandė prancūzai broliai Ž. ir E. Montgolfje. Tų pačių metų rugsėjo 19 dieną jie į pririštą prie baliono pintinę įsodino keleivius: aviną, gaidį ir antį. O lapkričio 21 dieną į pintinę išdrįso įlipti ir žmonės. Tai buvo gydytojas de Rozje ir markizas d'Arlando. Tų pačių metų gruodžio mėnesio pradžioje Paryžiuje į orą pakilo ir profesorius Ž. A. Charles sumanytas vandenilio dujų pripildytas balionas. Juo skrido pats konstruktorius su draugu.

Plaukioti ore žmonėms labai patiko, tik nesmagu buvo priklausyti nuo vėjo išdaigų. Kur papučia - ten ir leki. Konstruktoriai pradėjo krapštyti savo pakaušius ir galvoti, ką čia padarius, kad balionu nuskristum ten, kur pats nori. Vieni siūlė kaip laivams bures pritaisyti, kiti – irklus arba kažką panašaus į žuvies pelekus, net dresiruotus balandžius pakinkyti! O pirmasis 7 mylių per valandą greičiu 1852 metais oru nupupsėjo oreivis Henry Žirar. Jis prie savojo baliono pritaisė garo mašiną su propeleriu. Tai buvo jau tikra oro transporto priemonė. Sumanyką tuoj pat pasigriebė kiti konstruktoriai, ir netrukus atsirado daug padebesiais pūškuojančių orlaivių.

Už orą lengvesnių dujų pripildyti balionai su kietu karkasu ir oro sraigtus sukančiais garo arba vidaus degimo varikliais buvo pavadinti dirižabliais. O nuo 1900 metų jiems prilipo ir kitas pavadinimas - cepelin. Mat vokiečių Ferdinand fon Cepelin sukonstravo ir pradėjo gaminti patogius ir anuomet pasaulyje labai

populiarius orlaivius. Jie oru “zvimbdavo” net 50 – 80 mylių per valandą greičiu. Tai buvo patogi ir pigi transporto priemonė, nors ir pavojinga. Vandenilio, kuriuo pripildydavo “cepelin” korpusus, ir ore esančio deguonies mišinys greitai užsidega, todėl kelionė šiais orlaiviais dažnai baigdavosi nelaimingai. Lėktuvai pasirodė besą ir greitesni, ir saugesni.

Šiuo metu oro balionais skraido tik nuotykių ir romantikos iešką žmonės.

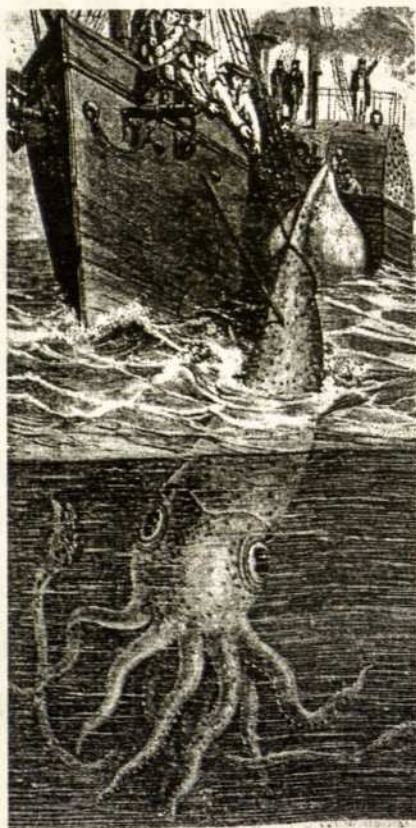

GELMIŲ PABAISOS

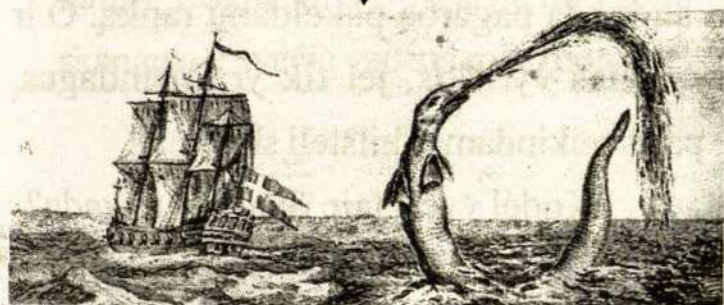
Nė vienas mokslininkas nebando paneigti, kad prieš kokius 200 milijonų metų vandenynuose, jūrose, ežeruose ir upėse knibždėte knibždėjo baisingų didžiulių gyvių. Bet visi jie išmirė. Kaip ir dinozaurai. Burlaivių laikų jūrininkai tvirtino ką kita – pasakojo šiurpias istorijas apie

laivus puldinėjančias jūrų pabaisas. Apie paslaptinius padarus, gyvenančius kai kuriuose ežeruose, istorijų taipogi netrūksta.

Štai tokį kalmarą 1861 metų gruodžio 30 dieną prie Tenerifo krantų sugavo prancūzų laivo “Alecton” įgula. Jo ilgis buvo apie 12

jardų. Tai vienas iš retų atvejų, kada žmonės užpuolė jūrų pabaisą. Dažniausiai būdavo atvirkščiai.

Šioje senoje graviūroje pavaizduota jūrų gyvatė, kurią 1734 metais pamatė norvegų misionierius Hans Eged.

XIX amžiaus

jūrininkai dažnai pasakodavo apie plaukiojant sutiktas pabaisas. Nenuostabu, kad anuomet tokie nutikimai nebuvo retenybė. Burlaiviai plaukdavo tyliai. O netikėtai užklupti jūrų milžinai ne visuomet būdavo draugiški. Kartais ir alkani.

1819 metais prie Long Island krantų amerikiečių škuną užpuolė didžiulė jūrų gyvatė. Įgula įveikė baimę ir pradėjo šaudyti į užpuolikę. Pabaisa dingo.

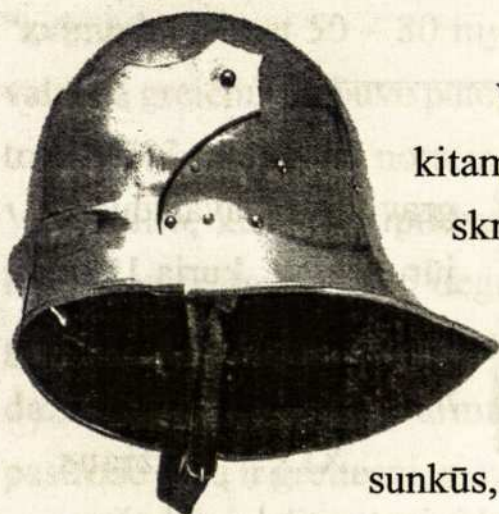
Nesė - garsi pabaisa iš Loch Neso ežero Škotijoje. Ten pakrantėmis nuolat slampinėja tyrinėtojai ir šiaip žiopliai su

fotoaparatais, kino ir videokameromis. Kartais jiems pasiseka - iš vandens kyšteli Nesės nugara. Sekti ją po vandeniu neįmanoma - ežeras labai drumstas.

Ežerų su paslaptimis, bet ne tokiais garsiais gyventojais yra ir kitose šalyse. Gal koks slepiasi ir tame ežere kur važiuojate atostogauti?

VIŠKO po truputį

Visi esame matę, kaip gražiai kariai vienas kitam atiduoda pagarbą pakeldami ranką. O ir skrybėlėtas vyriškis, jei tik yra mandagus, pasisveikindamas kilsteli skrybėlę.

Kodėl vyrai taip daro? Nuo kada?

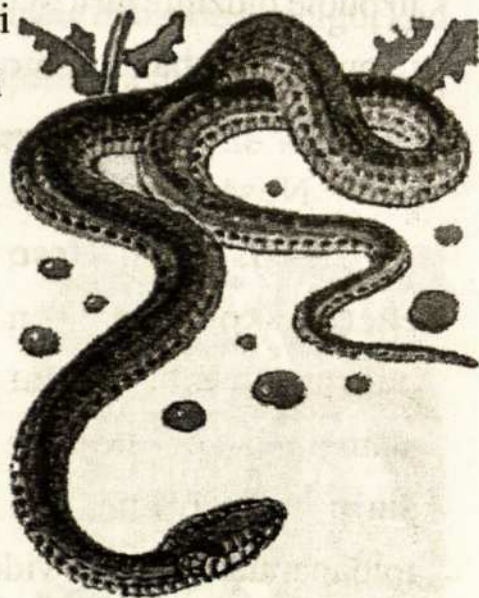
Ogi nuo riterių laikų. Žinome, kokie sunkūs, visą kūną saugantys, buvo jų šarvai. Jei riteris nusiima šalną, visi šalia esantys žino: jis nesikaus, nekovo.

Šarvai dabar tik muziejuose, riteriai tik romanuose, o tradicija kilstelėti ranką taip, lyg norėtum nusiimti šalną - liko.

Mes žinome, kad senovės lietuviai garbino savus dievus. Jų būta daug, visi labai su gamta susiję. Kodėl... buvo? Gal... tebėra?

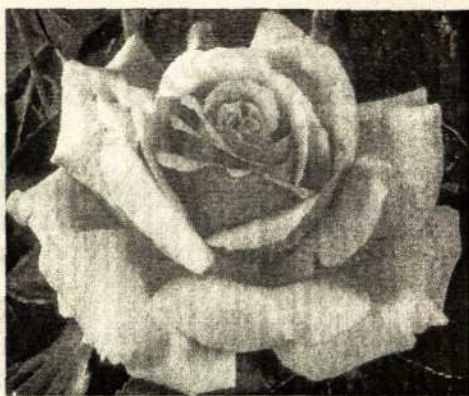
Pasidairykite po namus. Gal juose tebegyvena dievas Pagirinis? Pagirinis - namų dievas. Jam aukodavo tris kartus per metus. Vardas jo - pagal girnų akmenį, kuriuo malami grūdai. Po gironomis Pagiriniui saugodavo jam skirtą medinę tvorėlę atitvertą buveinę. Dažniausiai glūdėdavo nematomas, nors kartais išlįsdavęs žalčio pavidalu.

Kam reikalingos gėlės? Visų pirma turbūt tam, kad būtų gražu. O kai gražu, tai ir gera. Pasirodo, grožį ir gerį galima... valgyti. Prancūzų gėlininkai parduoda visos Europos restoranams apie 160 rūšių gėlių. Tinka ir medetkos, ir begonijos, ir našlaitės. Ne maistą jomis puošia.

Gamina patiekalus. Daugiausiai gėlių suvalgo anglai.

Na, o rožių saldumynai - nieko naujo. Rožių šalis Bulgarija nuo seno skanauja ir svečią vaišina rožių uogiene.

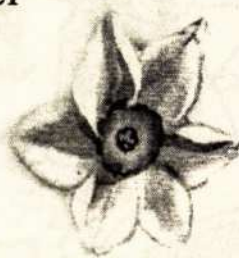

Miškingoje, ežeringoje Suomijoje gyvenimas nėra toks jau ramus. Judriuose keliuose dažnai kyla avarijos. Mat briedžiai, savų reikalų genami, nesidairydami drožia per kelią.

Suomiai nutarė po judriais keliais specialiai briedžiams statyti tunelius. Tunelio gale briedžiai matys horizontą, o kad tuo tuneliu eiti norėtusi, jis bus apsodintas briedžių mylimaisiais augalais.

Narcizas, pasak senovės legendų, simbolizuoja save išsimylėjusį jaunuolį. Tačiau tikima, kad jei žmogus kitam žmogui dovanoja narcizų puokštę, tai dovanoja ir meilę. Sakoma, kad darželyje auginami narcizai atneša namams laimingą, turtingą gyvenimą.

Pasitenkinimą, ramybę, taikius šeimyninius santykius lemia tokia dažna lietuvių namuose gėlė - pelargonija.

Tuo galima tikėti, galima ir netikėti. Svarbiausia prisiminti, kad gėlės grožį lemia anaip tol ne jos brangumas. Paties išauginta visada mielesnė.

Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

- Ačiū, teta, už dovaną, - sako Sauliukas.
- Neverta dėkoti, mano mielas, - nusišypso teta.
- Ir aš taip manau, bet mama liepė...

- Tomuk, jeigu tu turi vieną obuolį, ir aš turiu vieną obuolį, tai kiek obuolių mes turime?
- Mažai...

Gelbėtojas, prisyręs valtimi prie vieno plaukiotojo, klausia:

- Pone, čia visi su maudymosi kostiumais, tik jūs vienas su švarku. Kodėl?
- Todėl, kad visi maudosi, o aš - skęstu!

Gyvulių parduotuvėje:

- Ar turite kalbančią papūgą?
- Ne, bet mes turime genį.
- O ką jis moka?
- Morzės abėcėlę.

Atėjęs į parduotuvę, berniukas klausia pardavėjos:

- Ar turite klijų pirmai klasei?
- Ne, neturime.
- O sąsiuvinių rutuliukais?
- Kokiais dar rutuliukais?

Eilėje stovintis vyras supyksta:

- Berniuk, neuždavinėk kvailų klausimų ir netrukdyk pardavėjai dirbti.
- Panele, prašau duoti man Australijos gaublį.

ALP(LKA)1785
2003, Nr. 5

LIUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Lianos Butkūnaitė, 4 kl. iš „Žiburio“ mokyklos Detroit, piešinys.

EGLUTĖ
8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911